

“Te eten had het werkmansgezin mondjesmaat aardappelen met azijn en mosterd, vet kwam er niet aan te pas, brood was al een beetje weelde, kaas een zeldzaamheid, vlees verscheen niet op tafel.

Gedronken werd koffie (of vocht dat alleen maar zo heette). 't Drinkwater was dikwijls slecht: In Leiden leverden omstreeks 1870 van de 1057 putten er maar 187 'goed' water. Bier was te duur, wel was er jenever, die sommige bazen zelf aan hun personeel, ook aan vrouwen en kinderen, verstrekten. Brugmans noemt drankmisbruik 'het grootste morele defekt' van de negentiende eeuwse arbeider. 'Soms werd reeds bij de kinderen de werkzaamheid kunstmatig opgewekt door sterke drank' zo wordt kort na 1870 gerapporteerd.

Wanneer je nu ook nog weet, dat menige patroon de weeklonen in een kroeg uitbetaalde, met gevolgen die zich licht laten raden – is dan de verbeterde toon van die oude drankbestrijdersliedjes nog wel zo krampachtig als we in 1974 onbedachtzaam soms vinden?"

(Jaap Van De Merwe in "Gij zijt kanalje! heeft men ons verweten. Het proletariërslied in Nederland en Vlaanderen", A.W. Bruna & Zoon, Utrecht/Antwerpen, 1974, pag. 23)